

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 475/2022-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátskou kanceláriou Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Michal Mandzák, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Tost 10/2022 z 26. apríla 2022 takto

rozhodol:

1. Ústavnú sťažnosť **prijíma** na ďalšie konanie v celom rozsahu.
2. Návrhu na vydanie dočasného opatrenia **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 1. júna 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 6 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 5 Tost 10/2022 z 26. apríla 2022 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Zároveň navrhuje prikázať najvyššiemu súdu prepustiť ju ihneď z väzby na slobodu a priznať jej náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že prokurátor Krajskej prokuratúry v Bratislave podal 10. marca 2022 návrh na vzatie sťažovateľky ako vyžiadanej osoby do väzby podľa zákona č. 154/2010 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 154/2010 Z. z.“), a to na základe európskeho zatýkacieho rozkazu vydaného Krajinským súdom Graz, sp. zn. 9 Hv 79/19i zo 7. mája 2020 (ďalej len „európsky zatýkací rozkaz“).

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) uznesením č. k. 3 Ntc 5/2022 z 11. marca 2022 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) rozhodol tak, že podľa § 16 ods. 1 zákona č. 154/2010 Z. z. vzal sťažovateľku ako vyžiadanu osobu do vydávacej väzby na základe európskeho zatýkacieho rozkazu s tým, že vydávacia väzba začala plynúť 9. marca 2022 o 12.13 h a bude sa vykonávať v Ústave na výkon väzby v Bratislave. Zároveň rozhodol, že podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sa väzba vyžiadanej osoby nenahrádza dohľadom probačného a mediačného úradníka.

4. Proti uzneseniu krajského súdu z 11. marca 2022 podala sťažovateľka sťažnosť odôvodnenú prostredníctvom právneho zástupcu podaniami z 22. marca 2022, 3. apríla a 25. apríla 2022, o ktorej rozhodol najvyšší súd uznesením č. k. 5 Tost 10/2022 z 26. apríla 2022 tak, že podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť sťažovateľky ako nedôvodnú zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej uvádza, že podstata porušenia jej práva na osobnú slobodu a práva na slobodu a bezpečnosť spočíva v absencii adekvátnej odpovede na jej námietky smerujúce proti väzobnému rozhodnutiu, t. j. v arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Svoje tvrdenia prezentuje v niekoľkých argumentačných okruhoch, ktorými namieta a) porušenie jej práva na zákonného sudcu; b) neprípustnosť, aby na Krajskom súde v Bratislave prebiehalo predmetné konanie, keďže európsky zatýkací rozkaz bol predmetom konania na Krajskom súde v Trnave; c) absenciu vysporiadania sa s otázkou existencie originálu, resp. skenu originálu európskeho zatýkacieho rozkazu; d) porušenie jej práva na obhajobu; e) nedostatočné zaobranie sa otázkou nahradenia vydávacej väzby a f) prieťahy v konaní.

6. K namietanému porušeniu práva na zákonného sudcu sťažovateľka uvádza:

a) námietku porušenia tohto práva uplatnila v sťažnostnom konaní s poukazom na nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 287/2020-37 z 28. januára 2021;

b) odôvodnenie napadnutého uznesenia vo vzťahu k namietanému porušeniu tohto práva nemôže obstať, keďže rozvrh práce v žiadnom prípade neustanovuje možnosť pridelovania vecí predsedníčkou riadiaceho senátu členovi za pomoci „*interných pravidiel*“, ktoré nie sú vopred zdôvodnené. Predmetná argumentácia najvyššieho súdu prehliada skutočnosť, že v prípade sťažovateľky ide o vec, o ktorej rozhoduje sudca, a nie senát. Je neprípustné, aby sudkyňa určená rozvrhom práce ako zákonná sudkyňa vec pridelila inej sudkyňi, a to aj napriek tomu, že je v senátnych veciach predsedníčkou senátu;

c) týmto postupom došlo k porušeniu práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, čl. 6 charty a čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru z dôvodu, že prvky spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru spadajú vo väzobných veciach pod čl. 5 dohovoru, a sťažovateľka namieta, okrem už uvedeného, aj neústavnosť dôvodu väzby a trvania väzby.

7. Sťažovateľka je toho názoru, že nie je prípustné, aby na Krajskom súde v Bratislave prebiehalo predmetné konanie, keďže európsky zatýkací rozkaz bol predmetom konania na Krajskom súde v Trnave (sp. zn. 5 Ntc 25/2017, pozn.), k čomu uvádza:

- a) konanie na Krajskom súde v Trnave nebolo právoplatne ukončené, keďže o ňom nebolo rozhodnuté procesne predpísaným spôsobom. Návrh na výkon európskeho zatýkacieho rozkazu totiž nie je možné vybaviť oznámením sudcu, že vec považuje za vybavenú, resp. jeho prípisom;
- b) nie je rozhodujúce ani miesto zadržania, keďže tzv. opätovné zadržanie na účel vzatia do vydávacej väzby nie je možné, pričom k odstúpeniu európskeho zatýkacieho rozkazu Krajskej prokuratúre v Bratislave došlo pred zadržaním;
- c) ani v prípade neodvolania „*pôvodne vydaných EZR by vyžiadanú osobu nebolo možné opätovne zadržať, keďže vyžiadaná osoba už boli zadržaná a nachádzala sa i v predbežnej a vydávacej väzbe.*“. Išlo pritom o nezákonnú väzbu z dôvodu absencie predloženia „*formulárov EZR*“;
- d) s predmetnou námietkou sa sťažnostný súd adekvátne nevysporiadal.

8. Sťažovateľka ďalej uvádza, že najvyšší súd nereagoval ani na námietku, na základe čoho vznikla „*akútna potreba*“ vydávacej väzby v marci 2022, keď „*konanie o výkon EZR*“ prebieha od roku 2017, pričom sťažovateľka je dostupná slovenským justičným orgánom.

9. Sťažovateľka poukazuje aj na tvrdenie prokurátora v návrhu na vzatie do vydávacej väzby o tom, že disponuje skenom originálu európskeho zatýkacieho rozkazu, avšak do súdneho spisu ho podľa jej tvrdenia nedoložil, v nadväznosti na čo považuje väzbu za nezákonnú. Súčasťou spisu je podľa nej len fotokópia formulára európskeho zatýkacieho rozkazu s označením „*Táto kópia súhlasí s originálom.*“, avšak nie je zrejmé, či ide o zhodu so samotným originálom alebo skenom originálu. Procesnou povinnosťou prokurátora je v zmysle jej tvrdení preukázať sken originálu alebo originál samotný, čo v konaní splnené nebolo a čo je aj v rozpore s právnym názorom najvyššieho súdu vysloveným v uznesení č. k. 2 Tost 3/2018 zo 7. februára 2018. Najvyšší súd sa dôsledne s touto okolnosťou nevysporiadal.

10. K namietanému porušeniu práva na obhajobu sťažovateľka uvádza:

- a) jej prejav vôle „*Žiadam o ustanovenie obhajcu - tel. [REDAKOVANÉ]*“ si prokurátor vyložil tak, že si nezvolila žiadneho obhajcu, v dôsledku čoho navrhol súdu ustanoviť jej obhajcu. Sťažovateľka neregistruje pokus o nadviazanie kontaktu s obhajcom, aj na základe čoho odmietla podpísať zápisnicu o výsluchu pred krajským súdom. Bola tak pozbavená práva na osobné vypočutie pri rozhodovaní o väzbe. Všeobecné súdy na túto námietku nereagovali;
- b) keďže prokurátor nepredložil najvyššiemu súdu celý spis z predbežného vyšetrovania, zatajil tak skutočnosť, že plnomocenstvo zvoleného obhajcu mu bolo doložené ešte pred podaním návrhu na vzatie sťažovateľky do väzby. Následné tvrdenie najvyššieho súdu, že zvolený obhajca nepredložil plnomocenstvo, je arbitrárne. Zároveň sa najvyšší súd nevysporiadal ani so sťažovateľkiným zvolením obhajcu v zápisnici o zadržaní;
- c) porušením práva na obhajobu je aj nepredloženie celého dosiaľ získaného materiálu z predbežného vyšetrovania obhajobe, ako aj všeobecným súdom rozhodujúcim o vzatí sťažovateľky do vydávacej väzby. Ak by bol všeobecným súdom predložený, bolo by zistiteľné, že vyžiadaná osoba sa už vo vydávacej väzbe pre ten istý skutok a v tom istom trestnom konaní nachádzala. Takýmto postupom došlo aj k porušeniu práva na prístup k spisu podľa čl. 7 ods. 1 SMERNICE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY 2012/13/EÚ z 22. mája 2012 o práve na informácie v trestnom konaní.

11. Sťažovateľka ďalej namieta absenciu:

- a) vykonania tzv. testu proporcionality vo vzťahu k možnosti nahradenia jej väzby probačným a mediačným dohľadom, resp. nedostatočnosť odôvodnenia v tejto časti napadnutého uznesenia;
- b) odôvodnenia napadnutého uznesenia vo vzťahu k otázke premlčania (nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 29/2015 z 18. februára 2015). Ide o okolnosť, ktorá odôvodňuje prepustenie zadržanej osoby na slobodu.

12. Sťažovateľka v neposlednom rade argumentuje aj priet'ahmi v jej väzobnej veci, ktoré boli podľa jej tvrdení spôsobené správaním všeobecných súdov, a to predčasným predložením veci najvyššiemu súdu na rozhodnutie o podanej sťažnosti a prekročením lehoty 60 dní na rozhodnutie o výkone európskeho zatýkacieho rozkazu, v nadväznosti na čo došlo k porušeniu jej práva na osobnú slobodu podľa čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru, čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 6 charty.

13. Sťažovateľka sa domáha nariadenia dočasného opatrenia, ktorým by ústavný súd prikázal všeobecnému súdu prepustiť ju z väzby na slobodu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

14. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zistoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

15. Ústavný súd zistil, že sú splnené všetky ústavné a zákonné predpoklady na prijatie ústavnej sťažnosti sťažovateľky na ďalšie konanie v celom rozsahu, pričom otázku opodstatnenosti tvrdení v nej obsiahnutých (najmä skutočnosti podľa bodu 5 tohto uznesenia, pozn.) bude potrebné posúdiť v konaní vo veci samej, a preto ústavnú sťažnosť prijal na ďalšie konanie (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde).

16. V konaní o prijatej ústavnej sťažnosti ústavný súd následne rozhodne aj o ďalších požiadavkách sťažovateľky uplatnených v petite ústavnej sťažnosti.

III.2. K návrhu na rozhodnutie o dočasnom opatrení:

17. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nariadil dočasné opatrenie tým spôsobom, že prikáže najvyššiemu súdu prepustiť ju z väzby na slobodu. Tento svoj návrh odôvodňuje hrozbou závažnej ujmy spočívajúcej v závažnom obmedzení osobnej slobody s poukazom na to, že „už raz v tomto istom konaní došlo k nezákonnému pozbaveniu osobnej slobody“.

18. Podľa § 130 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na návrh sťažovateľa rozhodnúť o dočasnom opatrení, ak to nie je v rozpore s verejným záujmom a ak by výkon napadnutého rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu znamenal pre sťažovateľa väčšiu ujmu, než aká môže vzniknúť iným osobám, najmä uloží orgánu verejnej moci, ktorý podľa sťažovateľa porušil jeho

základné práva a slobody, aby sa dočasne zdržal vykonávania právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu a tretím osobám uloží, aby sa dočasne zdržali oprávnenia im priznaného právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom.

19. Ústavný súd uvádza, že prípadné prepustenie sťažovateľky z väzby na slobodu je v zásade v právomoci všeobecných súdov. V prípade, ak ústavný súd v niektorých ojedinelejších prípadoch prikázal všeobecnému súdu prepustiť toho ktorého sťažovateľa/sťažovateľku z väzby na slobodu, urobil tak v nadväznosti na vyslovenie porušenia ním/ňou namietaných práv, a zároveň v nadväznosti na § 133 ods. 3 zákona o ústavnom súde, t. j. v rámci rozhodovania vo veci samej.

20. V danom prípade sa sťažovateľka návrhom na nariadenie dočasného opatrenia domáha vydania príkazu všeobecnému súdu prepustiť ju z väzby na slobodu, ku ktorému má ústavný súd možnosť pristúpiť, resp. pristupuje (ak dospeje k záveru o potrebe prikázať všeobecnému súdu prepustiť osobu z väzby na slobodu, pozn.) v nadväznosti na vyhovie ústavnej sťažnosti. V okolnostiach prerokúvanej veci by takýmto príkazom nahradil možné rozhodnutie vo veci samej, čo nepovažuje za opodstatnené.

21. Ústavný súd zdôrazňuje, že si je vedomý naliehavosti posudzovania zásahov do osobnej slobody jednotlivca a že k ich posúdeniu a rozhodnutiu o nich pristupuje prednostne, avšak vzhľadom na popísané skutočnosti návrhu na rozhodnutie o dočasnom opatrení nevyhoviel (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. septembra 2022

Miloš Maďar
predseda senátu